

Monsoon to be better than last year: Expert

Sakaal Times, Pune, 4 March 2015

<http://epaper.sakaaltimes.com/c/4650090>

Monsoon to be better than last year: Expert

Workshop on Monsoon 2014 and symposium on 'Vagaries of Monsoon' held

ST CORRESPONDENT

reporters@sakaaltimes.com

Pashan: Former director general of the India Meteorological Department (IMD), New Delhi, RR Kelkar, on Monday said that the monsoon this year is likely to be better than last year as the probability of an El Nino effect is just 41 per cent and the probability of a consecutive drought year is just 3 per cent.

Kelkar was speaking at the inauguration of the two-day Annual Workshop on Monsoon-2014 and National Symposium on 'Vagaries of Monsoon'. The workshop was organised by Indian Meteorological Society (IMS), Pune Chapter.

Also present on the occasion were B Mukhopadhyay, Additional Director General, IMD; AK Sahai, Chairman, IMS, Pune Chapter; K Chakravarty, Secretary, IMS, Pune Chapter; and R

'UNSEASONAL RAIN SHOULD BE WELCOME'

■ Speaking about the unseasonal rainfall for the past two days, which resulted in huge loss of crops across the State, Kelkar said, "During June to September, India receives 80 per cent rainfall. The remaining 20 per cent of rainfall occurs anytime in the remaining months. At a time when many places in the State are facing drought, I feel people should be happy about the rainfall." He added that having drinking water should be the priority of the common man and eating mangoes and grapes should come as secondary. Kelkar suggested that IMD should work as an interface between the public and IMD, IITM and educate the public.

Krishnan, Chairman, Local Organising Committee.

"The conditions so far indicate that the monsoon in 2015 would be better and the possibility of having a drought year is very low," said Kelkar.

Kelkar also said, the year 2014 was a paradox year as while the country was fighting floods in its foreground, it was indeed tackling

drought in the background.

Kelkar appreciated IMD for its long range forecast and stated that the forecast helped the Indian economy.

"Last year, even when the country was tackling floods and drought, the inflation rate came down and the Sensex went up. This was possible because of the long range forecast by IMD," he added.

Weather portal launched

■ Former director general of the India Meteorological Department (IMD), New Delhi, RR Kelkar launched the 'Met@India-Weather Data and Analytics Portal' during the Annual Workshop on Monsoon-2014 and National Symposium on Vagaries of Monsoon on Monday.

Officials from C-DAC said that the portal would help access historic weather data, verifying and analysing skill of forecasted weather; provide model processed data and observations for any location in India.

The mobile-based application of the portal will also be launched soon, said the officials.

यंदाच्या मान्सूनवर 'एल निनो'चे सावट नाही डॉ. रंजन केळकर यांची माहिती

म. टा. प्रतिनिधी, पुणे

मान्सूनच्या गेल्या वर्षीच्या खराब कामगिरीनंतर यंदाचा मान्सून सर्वसाधारण राहण्याची शक्यता असल्याचे मत भारतीय हवामानशास्त्र विभागाचे माजी महासंचालक डॉ. रंजन केळकर यांनी सोमवारी व्यक्त केले. यंदा मान्सूनवर

'एल निनो'चे सावट

असण्याची

शक्यताही कमी

असल्याचे

त्यांनी या वेळी

सांगितले. इंडियन

मेटिओरॉलॉजिकल

सोसायटीच्या (आयएमएस) वतीने पुण्यातील आयआयटीएम येथे आयोजित करण्यात आलेल्या वार्षिक मान्सून कार्यशाळेच्या उद्घाटनप्रसंगी ते बोलत होते.

कार्यक्रमाला 'आयएमएस'च्या पुणे शाखेचे अध्यक्ष डॉ. ए. के. सहाय, 'आयआयटीएम'मधील वरिष्ठ शास्त्रज्ञ डॉ. आर. कृष्णन, 'सी-डॅक'चे कार्यकारी संचालक डॉ. हेमंत दरबारी, 'आयएमडी'च्या उपमहासंचालिका डॉ. मेधा खोले, डॉ. डी. एस. पै आदी उपस्थित होते. डॉ. केळकर यांनी गेल्या

वर्षीच्या मान्सूनचा आढावा घेताना हंगामातील विरोधाभासी हवामानाच्या स्थितीचे विश्लेषण केले. ते म्हणाले, 'विलंबाने सक्रिय झालेल्या मान्सूनने पूर्वार्धात दुष्काळाची लक्षणे दाखवली, तर उत्तरार्धात काही ठिकाणी अतिवृष्टीमुळे 'माळीण'ची घटना, तसेच जम्मू-काश्मीरमधील

महापुरासारख्या घटनांना

सामोरे जावे लागले.

हंगामाच्या शेवटी

अनेक भागांत

अपुन्या पावसाची

नोंद झाली.'

'गेल्या वर्षी

मान्सूनवर 'एल निनो'चे सावट असल्याचे बोलले जात होते; मात्र तसे काही घडले नाही. यंदाही जगभरातील मॉडेल एल निनो विकसित होण्याची शक्यता ४० टक्क्यांच्या आसपास असल्याचे सांगत आहेत. त्यामुळे सद्यस्थितीत तरी मान्सून यंदा सर्वसाधारण राहण्याची चिन्हे आहेत,' असेही ते म्हणाले.

'हवामानशास्त्रज्ञांनी गारपीट, दरड, वादळी पावसासारख्या स्थानिक हवामानाच्या घटनांकडेही लक्ष केंद्रित करावे,' अशी सूचना डॉ. केळकर यांनी या वेळी केली.

'मेट अँट इंडिया' सॉफ्टवेअरचे उद्घाटन

हवामानशास्त्रज्ञ, हवामान अभ्यासक आणि संशोधक विद्यार्थी यांच्यासाठी उपयुक्त ठरणार्या 'मेट अँट इंडिया' या 'सी डॅक'ने तयार केलेल्या सॉफ्टवेअरचे डॉ. रंजन केळकर यांच्या हस्ते उद्घाटन करण्यात आले. या सॉफ्टवेअरच्या माध्यमातून अभ्यासकांना २००८ सालापासूनची देशातील कोणत्याही विभागातील हवामानाची माहिती एकाच ठिकाणी उपलब्ध होणार आहे.

मान्सूनचे चित्र यंदा आशादायी

डॉ. आर. आर. केळकर : मान्सून-२०१४ वार्षिक परिसंवाद

पुणे, दि. २ (प्रतिनिधी) - गतवर्षी सुरुवातीच्या टप्प्यात मान्सूनची प्रगती मंदावल्यामुळे अनेक ठिकाणी सरासरीपेक्षा कमी पर्जन्यवृष्टी झाली. मान्सूनमधील अनियमिततेमुळे देशात एकाचवेळी अवर्षण आणि पूर परिस्थिती निर्माण झाली होती. त्यामुळे मान्सूनच्या बदलांचा बारकाईने अभ्यास करणे महत्त्वाचे असल्याचे भारतीय हवामान खात्याचे निवृत्त सरसंचालक डॉ. आर. आर. केळकर यांनी सांगितले. यंदाच्या वर्षी मान्सूनचे चित्र आशादायी असेल, असेही त्यांनी स्पष्ट केले.

गतवर्षीच्या (सन २०१४) मान्सून प्रगतीचा सर्वंकष आढावा घेण्यासाठी पाषाण येथील इंडियन इन्स्टिट्यूट ऑफ ट्रॉपिकल मिटीरिऑलॉजी (आयआयटीएम) या संस्थेत मान्सून २०१४ या वार्षिक परिसंवादाला प्रारंभ झाला.

मेट अँट इंडिया वेबपोर्टलचे उद्घाटन

पुणे येथील सी-डॅक या संस्थेमार्फत तयार करण्यात आलेल्या मेट अँट इंडिया या वेबपोर्टलचे उद्घाटनही डॉ. आर. आर. केळकर यांच्या हस्ते करण्यात आले. हवामानाशी संबंधित सर्वंकष माहिती देणाऱ्या या वेबपोर्टलमध्ये सन २००८ पासून कोणत्याही भारतीय शहरातील हवामान, आद्रता, वायुगती, दाब, पर्जन्यवृष्टीची माहिती उपलब्ध होणार आहे. विद्यार्थी आणि संशोधकांबरोबरच या वेबपोर्टलचा फायदा वायू ऊर्जा, सौर ऊर्जा, पर्यावरण पडताळणी, जलविद्युत अशा अनेक व्यावसायिक उद्योगधंद्यांना होणार आहे.

इंडियन मिटीरिऑलॉजिकल सोसायटीचा पुणे प्रभाग आणि भूशास्त्र मंत्रालयाच्या संयुक्त विद्यमाने या परिसंवादाचे आयोजन केले आहे. मान्सूनशी निगडित विविध विषयांवर सखोल चर्चा करण्यासाठी देशभरातून विविध शास्त्रज्ञ, हवामानतज्ञ, प्राध्यापक आणि विद्यार्थी या परिसंवादात

सहभागी झाले आहेत. या परिसंवादाचे उद्घाटन डॉ. आर. आर. केळकर यांच्या हस्ते झाले. याप्रसंगी इंडियन मिटीरिऑलॉजिकल सोसायटीचे उपाध्यक्ष व्ही. मुखोपाध्याय, पुणे प्रभागाचे अध्यक्ष डॉ. ए. के. सहाय, पुणे प्रभागाचे सचिव कौस्तुब चक्रवर्ती उपस्थित होते.

Yanda paaus change padrar

Lokmat, Pune, 3 March 2015

<http://epaper.lokmat.com/newsview.aspx?eddate=03/03/2015&pageno=2&edition=12&prntid=57097&bxid=129690452&pgno=2>

रंजन केळकर : यंदा मॉन्सूनवर एल निनोचा प्रभाव कमी

यंदा पाऊस चांगला पडणार

पुणे : गतवर्षी मॉन्सूनवर 'एल निनो'चा प्रभाव राहिल्यामुळे पाऊस कमी पडला आणि देशात दुष्काळी स्थिती निर्माण झाली होती. मात्र, आताची स्थिती पाहता यंदा मॉन्सूनवर 'एल निनो'चा प्रभाव कमी राहण्याची शक्यता आहे. त्यामुळे पावसाचे प्रमाण चांगले राहील. या शक्यतेमुळे यंदाच्या वर्षी दुष्काळ पडण्याची शक्यताही धुसर झाली आहे, अशी माहिती भारतीय हवामानशास्त्र विभागाचे माजी महासंचालक डॉ. रंजन केळकर यांनी आज दिली.

इंडियन मेट्रोलॉजिकल सोसायटीने (आयएमएस) आयोजित केलेल्या राष्ट्रीय मॉन्सून २०१४ कार्यशाळा व मॉन्सूनमधील अनियमितता या विषयावरील कार्यशाळेच्या उद्घाटनप्रसंगी ते बोलत होते. या वेळी भारतीय उष्ण कटिबंधीय हवामानशास्त्र संस्थेचे (आयआयटीएम) संचालक डॉ. आर. कृष्णन, आयएमएसचे उपाध्यक्ष बी. मुखोपाध्याय, आयएमएसच्या पुणे शाखेचे अध्यक्ष डॉ. ए. के. सहाय,

'आपण आंब्यावर जगत नाही...'

◆ गेल्या दोन दिवसांपासून राज्यासह देशभरात अवकाळी पावसाने धुमाकूळ घातला आहे. याबाबत बोलताना डॉ. रंजन केळकर म्हणाले, की गेल्या वर्षी पाऊस कमी झाल्याने देशात दुष्काळ पडल्याची ओरड होत होती. आता पडलेल्या पावसामुळे पिण्याच्या पाण्याचा साठा थोडा वाढण्यास मदत होणार आहे. या पावसामुळे भूजल पातळीमध्ये वाढ होईल आणि उन्हाळ्यात पाण्याचा त्रास थोडा कमी होईल. आता पाऊस पडल्याने पिकाना फटका बसेल, आंबा गेला, अशी ओरड सुरु आहे. आपण आंब्यावर जगत नाही, तर जगण्यासाठी पाण्याची आवश्यकता असते, असे केळकर यांनी सांगितले. या पावसामुळे उत्तर भारतातील शेतीला फायदा होईल, असेही ते म्हणाले.

सी-डॅकच्या

संकेतस्थळाचे उद्घाटन

◆ हवामानाची माहिती आणि आकडेवारी देण्यासाठी सी-डॅकने तयार करण्यात आलेल्या मेट अँट इंडिया या संकेतस्थळाचे उद्घाटन डॉ. रंजन केळकर यांच्या हस्ते करण्यात आले. या वेळी सी-डॅकचे कार्यकारी संचालक हेमंत दरबारी उपस्थित होते. या संकेतस्थळात हवामान, आर्द्रता, वायुवेग, पाऊस आदीची माहिती सर्वांना मिळणार आहे.

सचिव डॉ. कौस्तुभ चक्रवर्ती व्यासपीठावर उपस्थित होते.

केळकर म्हणाले, की यंदाच्या मॉन्सूनवर एल निनोचा प्रभाव राहण्याची शक्यता ४० टक्के आहे आणि दुष्काळ पडण्याची शक्यता ३ टक्के आहे. यामुळे यंदाच्या वर्षी मॉन्सूनचे चित्र आशादायी असेल. सलग दोन वर्षे दुष्काळ पडण्याच्या घटना खूप कमी प्रमाणात घडल्या

आहेत. भारतीय इतिहासात आतापर्यंत १०९४-०५, १९६५-६६ व १९८६-८७ या सलग वर्षांमध्येच दुष्काळी स्थिती निर्माण झाली होती. तशी स्थिती यंदा नाही. सन २०१४ मध्ये सुरुवातीच्या टप्प्यात मॉन्सूनची प्रगती मंदावल्यामुळे अनेक ठिकाणी सरासरीपेक्षा कमी पाऊस पडला. मॉन्सूनच्या लहरीपणामुळे देशात एकाचवेळी दुष्काळ आणि पूर अशी स्थिती निर्माण झाली होती. त्यामुळे मॉन्सूनच्या बदलांचा बारकाईने अभ्यास करणे आवश्यक आहे, असे त्यांनी सांगितले.

केळकर म्हणाले, की गेल्या वर्षी पावसामुळे माळीण गावात भूस्खलनाची मोठी घटना घडली होती. त्याचबरोबर सप्टेंबर महिन्यात जम्मू व काश्मीरमध्ये महापूर आला होता. या दोन्ही नैसर्गिक घटनांचा हवामानशास्त्रज्ञांनी अभ्यास करण्याची आवश्यकता आहे. हवामानाचा संबंध सर्वसामान्यांच्या जीवनाशी आहे. मात्र, आयएमडी सर्वसामान्यांजवळ जात नसल्याचे चित्र आहे. (प्रतिनिधी)

यंदा मान्सूनवर 'अल-निनो'चा प्रभाव कमी

हवामानशास्त्र विभागाचे माजी महासंचालक रंजन केळकर यांची माहिती

पुणे : प्रतिनिधी

यावर्षाच्या (सन २०१५) मान्सूनवर 'अल-निनो'चा प्रभाव पडण्याची पडण्याची खूपच कमी आहे आणि प्रभाव पडलाच तरी त्याची तीव्रता केवळ चाळीस टक्क्यांच्या आसपास राहण्याची शक्यता आहे, अशी माहिती भारतीय हवामानशास्त्र विभागाचे माजी महासंचालक डॉ. रंजन केळकर यांनी दिली.

इंडियन मेटॅरॉलॉजिकल सोसायटीच्या वतीने मान्सून व मान्सूनमधील अनियमितता या विषयावर दोन दिवसीय कार्यशाळेचे आयोजन करण्यात आले होते. या कार्यशाळेचे उद्घाटन डॉ. केळकर यांच्या हस्ते झाले. त्यावेळी ते प्रमुख वक्ते म्हणून बोलत होते. कार्यक्रमास इंडियन मेटॅरॉलॉजी सोसायटीचे आणि भारतीय हवामानशास्त्र विभागाचे अतिरिक्त संचालक बी. मुखोपाध्याय, इंडियन मेटॅरॉलॉजी सोसायटीच्या पुणे चॅप्टरचे अध्यक्ष डॉ. ए. के. सहानी, तसेच आयआयटीएमचे संचालक डॉ. आर. कृष्णन आदी मान्यवर उपस्थित होते. यावेळी सी-डॅकच्या वतीने सुरू करण्यात आलेल्या हवामानाच्या अंदाज वर्तविणाऱ्या संकेतस्थळाचे उद्घाटन डॉ. केळकर यांच्या हस्ते करण्यात आले.

डॉ. केळकर म्हणाले, गतवर्षाच्या मान्सूनवर 'अल-निनो'चा प्रभाव वाढल्यामुळे केरळच्या किनारपट्टीवर

मान्सूनचे आगमन उशिरा झाले. त्यातच पुन्हा जून महिना कोरडा गेला. अखेर जुलै महिन्याच्या शेवटच्या टप्प्यात पावसाचे आगमन झाले. नंतरच्या काळात राज्यात फारसा पाऊस पडला नाही.

त्यामुळे पावसाचे प्रमाण सरासरीपेक्षा कमी राहिले. मात्र, देशाच्या इतर भागांचा विचार करता आसाम, बिहार आणि नंतरच्या काळात काश्मीर राज्यात पावसाने थैमान घातले. बहुतांश ठिकाणी पुराची स्थिती निर्माण होऊन परिस्थिती गंभीर बनली. अगदी पुणे जिल्ह्यातील माळीण या गावची स्थिती पाहिली असता, या भागात जुलै महिन्यात सरासरीपेक्षा जास्त पाऊस पडल्यामुळे हे गावच जमिनीखाली गडप झाले. एका बाजूला भरपूर पाऊस आणि दुसरीकडे दुष्काळ, अशी स्थिती राज्यात पहावयास मिळाली.

२०१४ हे वर्ष दुष्काळी स्थितीकडे वाटचाल करणारे आहे, असे मानण्यात येते; परंतु भारताची मान्सूनची स्थिती पाहिली असता पाऊस पडण्याच्या तऱ्हा अगदी वेगवेगळ्या आहेत. मान्सूनचा भारतातील इतिहास पाहता, सलग दोन वर्षे कधीच दुष्काळ पडलेला नाही.

सलग दुष्काळ पडण्याचे प्रमाण केवळ दोन टक्केच आहे. तेही सन १९०४-०५, १९६५-६६, १९८७-८८ या साली सलग दोन वर्षे दुष्काळ पडला होता. त्यावेळी अनुक्रमे सरासरीपेक्षा कमी

सध्या पडत असलेला अवकाळी पाऊस

भूजल पातळीत वाढ करणारा आहे : डॉ. केळकर

राज्यात मागील दोन दिवसांपासून पडत असलेला पाऊस भूजल पातळीत वाढ करण्यासाठी अत्यंत उपयुक्त असल्याची माहिती डॉ. रंजन केळकर यांनी पत्रकारांशी बोलताना दिली. मात्र, या पावसामुळे पिकांचे तसेच फळांचे मोठ्या प्रमाणावर नुकसान झाल्याकडे पत्रकारांनी त्यांचे लक्ष वेधले असता, ते म्हणाले, उन्हाळ्याच्या कालावधीत नागरिकांना पिण्याचे पाणी मिळणे अतिशय गरजेचे आहे. त्यामुळे द्राक्षे आणि आंबे खायला नाही मिळाले तर काही बिचडणार नाही. मात्र, उन्हाळ्याचा विचार करणे गरजेचे आहे. सध्या पडत असलेला अवकाळी पाऊस देशाच्या सर्वच भागांत पडत असून, उत्तर भारतातील शेतीसाठी अत्यंत उपयुक्त आहे, असेही ते म्हणाले.

म्हणजेच १२.५, १७, १८, १३, १९ व त्यामुळेच संपूर्ण देशात दुष्काळी स्थिती १३ टक्के एवढा पाऊस पडला होता. निर्माण झाली होती.

Local issues like Malin landslide should be analysed

Indian Express, Pune, 3 March 2015

<http://epaper.indianexpress.com/c/4640798>

‘Local issues like Malin landslide should be analysed’

EXPRESS NEWS SERVICE
PUNE, MARCH 2

“THERE is a need for interaction between the meteorological community and the general public. The Pune chapter of Indian Meteorological Society (IMS) should also concentrate on analysing local issues,” said R R Kelkar, ex DGM of IMD, on Monday.

He was speaking on the topic ‘Looking back at 2014’ at the inauguration function of the two-day ‘Annual Monsoon-2014 Workshop and National Conference on Vagaries of Monsoon’ of IMS, Pune chapter, at Indian Institute of Tropical Meteorology.

C-DAC also launched *Met@India*, the weather and analytics portal developed by it, at the event. “Not only does this give high resolution data and the mechanism to com-

pare and compute different data, it also finds whether forecasts for a particular place by request can be sent via the portal,” said Hemant Darbari, executive director, C-DAC.

Talking about the lack of papers on local issues, Kelkar said, “Malin was a big tragedy and not a single paper has been written on it. Secondly, there is no paper on the Srinagar floods. There is a need to study why these were caused.”

Analysing the monsoons in 2014, he said there was a need to conduct the workshop immediately rather than eight months later.

“Our priority is always drinking water and hence with sudden rain in Maharashtra for the last two days, instead of saying mangoes will get costlier, we should be happy that our drinking water problem will be reduced,” said Kelkar.

Yanda monsoon changla barsaraar

यंदा मॉन्सून चांगला बरसणार

Sakaal, 03 March 2015

हवामानशास्त्र विभागाचे निवृत्त महासंचालक केळकर यांचे भाकीत

पुणे, ता. २ : 'देशात या वर्षी येणाऱ्या मॉन्सूनवर एल निनोचा प्रभाव गेल्यावर्षीच्या तुलनेत कमी असणार आहे. त्यामुळे येणाऱ्या वर्षात मॉन्सूनची परिस्थिती चांगली राहणार असून तो चांगला बरसेल. तसेच दुष्काळाची स्थिती केवळ ३ टक्के राहील,' असे भाकीत भारतीय हवामानशास्त्र विभागाचे निवृत्त महासंचालक डॉ. रंजन केळकर यांनी सोमवारी व्यक्त केले.

इंडियन मेट्रोर्लॉजिकल सोसायटीच्या वर्तमाने 'मॉन्सून २०१४' या विषयावर दोन दिवसांचे वार्षिक कार्यशाळेचे आयोजन इंडियन इन्स्टिट्यूट ऑफ ट्राॅपिकल मॅनॅजमेंटमध्ये (आयआयटीएम) करण्यात आले. केळकर यांच्या हस्ते कार्यशाळेचे उद्घाटन करण्यात आले. त्यानंतर ते बोलत होते. विभागाचे अतिरिक्त महासंचालक

वी. मुखोपाध्याय, सोसायटीच्या पुणे चॅंटरचे अध्यक्ष ए. के. सहाय, डॉ. आर. कृष्णन, सोसायटीचे सचिव कौस्तुभ चक्रवर्ती उपस्थित होते. मॉन्सूनच्या अनियमिततेवर कार्यशाळेत चर्चा झाली.

केळकर म्हणाले, 'गेल्यावर्षी मॉन्सूनवर एल निनोचा प्रभाव मोठ्या प्रमाणावर झाला. त्यामुळे सरासरीच्या १३ टक्के पाऊस कमी झाला. मात्र, यावर्षी मॉन्सूनवर एल निनोचा प्रभाव ४० टक्के राहण्याची शक्यता असल्याने मॉन्सूनचा पाऊस चांगला होईल. मॉन्सूनमध्ये शंभर टक्के पाऊस न बरसता सुमारे ८० टक्क्यांच्या आसपास होतो. त्यामुळे राहिलेला २० टक्के पाऊस हा आठ महिन्यांत अवकाळी स्वरूपात पडतो.'

'गेल्या दोन दिवसांत पडलेल्या अवकाळी पावसाची माहिती भारतीय

हवामानशास्त्र विभागाने शेतकऱ्यांना मोबाईलद्वारे मेसेजच्या स्वरूपात दिली आहे. विभागाच्या या सुविधेचा लाभ सुमारे ३ लाख घेतात. पाऊस कधीही बरसला तरी चांगला आहे. कारण या पावसामुळे शेवटी जमिनीतील पाण्याची क्षमता वाढणार आहे. अवेळी पावसामुळे शेतकऱ्यांचे नुकसान झाले असले तरी देशाच्या उत्तरेकडील भागात या पावसामुळे पिकांना फायदा होणार आहे,' असेही केळकर म्हणाले.

डॉ. सहाय म्हणाले, 'दोन दिवसांत तज्ज्ञांचे मार्गदर्शन, मॉन्सून या विषयावर चर्चासत्र आणि भविष्यातील उद्दिष्टांची रूपरेषा ठरविण्यात येणार आहे.' या वेळी सीडॅक केंद्राच्या कॉम्प्युटेशनल अर्थ सायन्सेस विभागाने तयार केलेल्या 'मेट@इंडिया' या हवामानाची संपूर्ण विस्तरेषणात्मक माहिती देणाऱ्या संकेतस्थळाचे उद्घाटन करण्यात आले.